

Baviaantjes die elkaar hersens inslaan

TONEEL Barry Atsma terug op toneel als verkoper van lucht:

Barry Atsma is terug op het toneel. Als statusgerichte makelaar verkoopt hij in 'Glengarry Glen Ross' vooral lucht. Zaterdag 19 maart te zien in Den Bosch.

door **Evelien Baks**

Barry Atsma heeft alles wat een ambitieuze man op zijn leeftijd kan wensen. Een liefhebbende vriendin, twee leuke dochtertjes, een glanzende carrière. Dankzij hoofdrollen in kaskrakers als 'Komt een vrouw bij de dokter' en Loft, en de tv-series 'Rozengeur & Wodka Lime' en 'Voetbalvrouwen', heeft de 38-jarige acteur zijn plek in het heiligdom der Nederlandse topacteurs al verdiend. Het bewijs, een Gouden Kalf, staat sinds vorig jaar thuis in Utrecht op de schouw. „Alleen dat is al te gek.” Maar nu staat hij weer even op het toneel, de plek waar hij de liefde voor het vak ooit ontdekte. Met Toneelgroep Amsterdam, al negen jaar zijn vaste werkgever, reist Atsma door het land met 'Glengarry Glen Ross'. Alsnog, want in 2009 stond de acteur al op de nominatie om een hoofdrol te spelen in de uit 1982 daterende zwarte komedie van de

Amerikaan David Mamet, over de belevenissen op een makelaarskantoor in recessietijd.

De geboorte van zijn tweede dochter Charlie en filmopnames deden Atsma toen echter een stapje terug doen.

„Ik ben heel blij dat ik het nu alsnog kan spelen. 'Glengarry Glen Ross' is een fantastisch stuk. Hard, triest en akelig actueel. Je ziet een wereld die we tegenwoordig heel goed kennen. Een keiharde financiële wereld, waarin mensen zich vasthouden aan geld en image. Status, daar draait het om. En angst en hebzucht. Harde materie, maar bij vlagen wel heel komisch neerge-

zet. Heel herkenbaar in deze tijd van recessie. Je ziet makelaars die lucht verkopen, mensen voor de gek houden.” Hij kent die wereld wel, ook al staat zijn eigen bedje daar tegenwoordig ver vandaan. Als oud-rechtenstudent en zoon van een zakenman heeft hij ervan geproefd. Als hij niet na zijn propedeuse rechten radicaal voor de toneelschool had gekozen, was hij hoogstwaarschijnlijk in hetzelfde wereldje beland.

„Ik zie nog steeds veel mensen uit die hoek. Ik herken de manier van doen, die houding van onkwetsbaarheid. Ik besef dat mij dat ook had kunnen overkomen als ik niet voor toneel had gekozen. Ik ben er nu heel blij om dat ik niet dat le-

ven ben gaan leiden. Of het me niet gelukkig had gemaakt? Ik ben

nu ook wel eens ongelukkig. Maar ik heb wel een heel leuk vak. Ik denk niet dat ik zo'n leven had kunnen volhouden. Waarschijnlijk zou ik er op mijn veertigste uit

zijn gegaan met een burn-out. In het stuk zitten al die gasten daar tegenaan. Allemaal baviaantjes die elkaar de hersens inslaan. Totaal overspannen om die paar beschimmelde bananen die er liggen. Af en toe wordt hen wat toegeworpen waardoor ze blijven vechten,

maar eigenlijk is het kansloos. Jongs in het nauw. Dit zijn situaties die je om je heen ziet gebeuren. Kijk naar het overspannen gedrag van Wilders op zo'n cartoon. Alles ingegeven door pure angst. Het zijn oerinstincten die maken dat de mens zo reageert. In 'Glengarry Glen Ross' zijn die instincten gegoten in een soort makelaarspak. Daaronder zitten neanderthalers.” Na zijn laatste toneelvoorstelling 'Antigone Kreon Oeidipous' in 2010 laste Barry Atsma een paar maanden van relatieve rust in. Hoewel hij met collega Susan

(Gooische Vrouwen) Visser naar Buenos Aires reisde voor de opnamen van de film 'Tape' die dit najaar in de bioscoop komt, zijn stem leende aan navigatiesystemen en een workshop camera-ac-

teren ten beste gaf, bleef er nog tijd over voor het gezin.

„De woensdagen en weekends zijn sowieso voor de kinderen”, zegt de acteur die naast een Gouden Kalf ook werd gelauwerd met een Rembrandt-award. Dat hij oudste dochter Zoë, nu vier jaar, al regelmatig meeneemt naar repetitiedagen, zegt genoeg over hoe serieus hij zijn rol als vader neemt.

Hij heeft weer zin in toneel, waar je als acteur zoveel meer verantwoordelijkheid draagt dan voor de camera. „Er is geen editor die stukken weg kan snijden, die je kan redden. Toneel is genadeloos.”

In de ogen van het grote publiek, dat hem in de verfilming van het boek van Kluun massaal op het witte doek zag als de succesvolle, schuinsmarcherende reclameman Stijn, is Atsma tegenwoordig echter vooral filmacteur.

„Wel 2,5 miljoen mensen hebben mij gezien in de films ‘Komt een vrouw bij de dokter’, ‘De storm’ en ‘Loft’. Bij Toneelgroep Amsterdam doen we er tien jaar over om zoveel bezoekers te trekken. Toch is mijn werk eigenlijk toneel, de films doe ik ernaast.”

Van de kaskraker die regisseur Reinout Oerlemans naar het boek van Kluun maakte, heeft Atsma veel geleerd.

„We hebben grote risico’s genomen met deze film. Niet bescheuten zijn, er vol voor gaan. Dát hebben we gedaan. Samen vechten om iets tot stand te brengen. Met een beginnend regisseur voor wie ik na een week al een diepe buiging maakte. Met elkaar hebben we een gedurfd emotioneel verhaal neergezet. Het gaat om dingen die de mensen raken. Dat gaat ook op voor dit stuk. Je herkent de gepantserde buitenkant en de scheurtjes die daarin ontstaan. Een verhaal over rotsen die op breken staan, over oerdriften.”

‘Status, angst en hebzucht. Harde materie, maar bij vlagen komisch neergezet.’

Barry Atsma keert terug naar de plek waar zijn liefde voor acteren begon: het podium. Bij toneelgroep Amsterdam speelt hij in Glengarry Glen Ross. foto **Sanne Peper**